

Ben ik als accountant verwerker of verwerkingsverantwoordelijke?

Voorafgaand het gebruiken van een verwerkersovereenkomst moet u zich afvragen of u *verwerker* bent of *verwerkingsverantwoordelijke*. Het antwoord op die vraag hangt af van de inhoud van uw opdracht.

Onderstaande uitleg hebben we schematisch weergegeven in een handig [Stroomschema](#).

Stap 1 – bepaal omvang verwerking

U bepaalt per verwerking wat uw rol is (verwerker of verwerkingsverantwoordelijke). Allereerst dient u dus te bekijken welke verwerkingen u precies doet. Daarvoor moet u weten wat de scope van de verwerking is.

Volgens de AVG moet u eerst het doel van de verwerking bepalen voordat u gegevens gaat verwerken. Dus: u moet nadenken over waarom u persoonsgegevens gaat verzamelen. Dat doel (het “waarom”) bepaalt ook de omvang van de verwerking.

Let op: als binnen een verwerking geen persoonsgegevens worden verwerkt, dan is de AVG op die verwerking niet van toepassing.

Stap 2 – wie bepaalt doel en middelen

Nadat de verwerkingen heeft ingekaderd moet u nagaan wie “doel en middelen” bepaalt. In de AVG is bepaald dat de verwerkingsverantwoordelijke degene is die “alleen of samen met anderen, het doel van en de middelen voor de verwerking van persoonsgegevens vaststelt [...]”

Het doel is - kortgezegd - het antwoord op de vraag *waarom willen we deze persoonsgegevens verwerken* en de middelen zijn *de manieren waarop of de hulpmiddelen waarmee de persoonsgegevens worden verwerkt*.

Als u het zowel het doel als de middelen bepaalt (bijvoorbeeld: u wilt een weten of uw klanten tevreden zijn over uw dienstverlening (doel) en u gaat het onderzoek uitvoeren via applicatie X (middel)) dan bent u verwerkingsverantwoordelijke.

Soms bepaalt een ander – zoals bijvoorbeeld de wetgever – het doel (en soms ook de middelen). Bijvoorbeeld ten aanzien van verplichtingen die op uw kantoor rusten vanwege de uitvoering van de opdracht. Denk bijvoorbeeld aan verplichtingen in het kader van de Wwft. Dit zijn aparte verwerkingen die buiten de dienstverlening aan uw klant vallen. Voor deze verwerkingen is het kantoor van de accountant verwerkingsverantwoordelijke.

Voor de verwerkingen die u doet voor uw klant moet u zich wederom afvragen of u de verwerking uitsluitend uitvoert op instructie van uw klant of niet. Indicatoren dat u verwerkingsverantwoordelijke bent zijn onder andere: een eigen bewaarplicht ten aanzien van de gegevens, de noodzaak om zelf afwegingen te maken ten aanzien van het gebruik van de gegevens etc. Grosso modo bent u waarschijnlijk verwerkingsverantwoordelijke als de verwerking van persoonsgegevens een byproduct is binnen de verwerking (het is een uitvloeisel van de dienstverlening, de verwerking van persoonsgegevens is bijzaak). U bent waarschijnlijk verwerker als uw primaire opdracht met betrekking tot die verwerking is gericht op de verwerking van persoonsgegevens. Als u twijfelt: legt u dan vast hoe u tot uw conclusie met betrekking tot het vraagstuk verwerker / verwerkingsverantwoordelijke bent gekomen.

Het is goed om in het oog te houden dat er binnen een relatie tussen twee partijen niet per definitie sprake is van minimaal één verwerker. Er kan sprake zijn van twee verwerkingsverantwoordelijken (bijvoorbeeld een klant die wettelijke controle laat uitvoeren en de accountant die de controle uitvoert) maar ook van een relatie waarin de accountant verwerkingsverantwoordelijke is omdat de klant niet onder de AVG valt (denk aan de particulier die een aangifte IB laat verzorgen).

Verder bestaat er onder de AVG ook nog de mogelijkheid van gezamenlijke verwerkingsverantwoordelijken (artikel 26 AVG). Dit zal voor typische accountancywerkzaamheden niet zo snel aan de orde zijn, mogelijk is dat anders als u verregaand samenwerkt met een ander accountantskantoor.

Stap 3 – conclusie

Als we de werkzaamheden van de accountant nader bekijken dan geldt de volgende conclusie:

Opdracht	Klant	Accountant
Standaard 100 – 999 van toepassing (controle van de jaarrekening)	Verwerkingsverantwoordelijke	Verwerkingsverantwoordelijke
Standaard 2000 – 2699 van toepassing (beoordelingsopdrachten)	Verwerkingsverantwoordelijke	Verwerkingsverantwoordelijke
Standaard 3000 – 3850 (assuranceopdrachten, niet zijnde controle of beoordelen van historische financiële informatie)	Verwerkingsverantwoordelijke	Verwerkingsverantwoordelijke
Standaard 4400 (rapport van feitelijke bevindingen)	Verwerkingsverantwoordelijke	Verwerker (als de dienst gericht is op de verwerking van persoonsgegevens) of verwerkingsverantwoordelijke (als de dienst niet gericht is op de verwerking van persoonsgegevens maar dit slechts een uitvloeisel is van de dienstverlening)
Standaard 4410 (samenstellingsopdrachten)	Verwerkingsverantwoordelijke	Verwerkingsverantwoordelijke
Opdrachten waarop geen standaard van toepassing is en waarbij de dienst niet gericht is op de verwerking van persoonsgegevens, zoals adviesdiensten	Verwerkingsverantwoordelijke	Verwerkingsverantwoordelijke (mits de dienst niet gericht is op de verwerking van persoonsgegevens maar dit slechts een uitvloeisel is van de dienstverlening)
Opdrachten waarop geen standaard van toepassing is en waarbij de dienst wel gericht is op de verwerking van persoonsgegevens, zoals salarisadministraties	Verwerkingsverantwoordelijke	Verwerker (mits dienst gericht is op de verwerking van persoonsgegevens)

Meer informatie over dit onderwerp kunt u vinden op de website van de Autoriteit Persoonsgegevens:
<https://www.autoriteitpersoonsgegevens.nl/>